

Санкције НИС-у и питање национализације

Санкције НИС-у и питање национализације

rs.politsturm.com

2025-10-19

3 мин. читања

Након скоро годину дана одлагања, Нафтној индустрији Србије коначно су уведене санкције од стране САД. Међу многим питањима која су се услед овог догађаја појавила у „левим“ круговима издваја се једно, питање национализације. Питања која су пред нама јесу како и зашто је до санкција дошло и у чему локални „левичари“ греше када је реч о национализацији?

Детаљи

[Санкције](#) су званично наступиле 09. октобра, мада се о њима дискутовало већ нешто више од девет месеци. Могућност њиховог увођења најављивана је већ почетком године, али се због одређених дешавања, о којима свмо већ [говорили](#), одлагало до сада.

Санкције су, како [наводи амеичка страна](#), уследиле због већинског власништва руске фирме Гаспром у НИС-у, а њихов циљ представља онемогућавање даљег финансирања Русије путем продаје нафте.

За сада [нема](#) већих последица мада се оне очекују уколико се до решења ситуације не дође убрзо. С обзиром на готово потпуну монополизацију тржишта од стране НИС-а потенцијалне последице између осталог јесу [несташице](#) горива (или поскупљење услед његовог увоза) као и [негативан утицај](#) на остатак економије.

Контекст

Све ово се догађа услед нових глобалних дешавања. Наиме тренутна атмосфера у глобалној политици одражава све оштрије [суклобљавање](#) империјалистичких блокова, чији је циљ прерасподела глобалних тржишта и природних ресурса зарад побољшања сопствене позиције на капиталистичкој сцени. Услед тренутне ситуације са Руском интервенцијом у Украјини и [преговорима](#) који се одвијају са САД, санкције НИС-а се могу посматрати као само још једна тачка притиска како би једна страна изашла као мало већи победник.

Што се Србије и њених капиталиста тиче, они више представљају колатералну штету у надметању дивова. Мада је видно да у оваквој ситуацији они покушавају да максимално очувају сопствене интересе, што се најбоље види у инсистирању на томе да се са Русијом (која подржава империјалистичке тежње српских капиталиста на Балкану) нађе [прихватљиво](#) решење.

Шта је важно знати?

Међу гомилом предлога о томе како се ова ситуација може решити издваја се предлог о национализацији који је проминентан у „левим“ круговима. Занимљиви поглед на ово питање долази од стране Партије радикалне левице (ПРЛ), која проблеме увиђа на сасвим погрешним местима.

Што се самог питања национализације тиче, на њега лако можемо одговорити. Национална предузећа у капиталистичкој производњи имају исти циљ као и приватна предузећа. Државна предузећа на сасвим исти начин експлоатишу радничку класу у циљу стицања што већег профита, а једина разлика јесте у томе што, за разлику од приватних предузећа, национална не представљају

власништво једног или пар капиталиста, већ представљају власништво целокупне националне капиталистичке класе у чију корист раде. Посматрајући национализацију на овај начин, видимо да она не би донела никакве предности радницима те је залагање за њу потпуности безначајно.

ПРЛ са друге стране има другачије мишљење о национализацији. [Они сматрају](#) да „национализација стратешких ресурса и привреде јесте важан део друштвене трансформације и један од предуслова социјалистичког друштва, али мора бити праћена читавим низом других политика да би уопште имала смисла“. Док је реч о НИС-у, они сматрају да „једино што би данас национализација НИС-а донела Србији је гурање земље у још дубљу зависност од западних центара моћи и даље уништавање макар и минималне шансе за независан развој“.

Њихово генијално решење је национализација банака без чега „[...] нема ни говора о развоју наше привреде и ослобађању радних људи из канџи дужничког ропства“. Видно је да они у својој анализи и аргументацији само опонашају комунистичку реторику. Кажу како је национализација „један од предуслова социјалистичког друштва“ али се не базирају на потпуну безначајност национализације у држави где радници нису владајућа класа. Национализација банака би у оваквим околностима била само њихово припајање националној капиталистичкој класи и њиховим интересима.

Још једна ствар која боље илуструје ревизионистичку црту ПРЛ-а јесте њихов закључак да би конкретно национализација НИС-а Србију довела у још већу зависност од запада. Ми их у овом случају можемо приупитати „А зар остављање НИС-а у руским рукама не чини исто, уместо запада утицај остаје Русији?“. У овој изјави, и погледавши друге ставове које је ПРЛ током времена истицао, видимо да они представљају каласичан пример социјал-шовинизма који у борби против империјализма прибегавају подршци локалног капитала и других империјалистичких блокова. Њихови интереси дакле не представљају интересе радничке класе, како то они представљају, већ интерес супарничких капиталиста, и показују да је једина ствар за коју се може рећи да је радикална када је реч о ПРЛ-у њихово неразумевање марксистичке теорије.

Закључак

На овом примеру увиђамо зашто је теоријски правилан приступ неопходан. Правилна теоријска обука се не може заснивати на индивидуалној и стихијској едукацији кадрова, већ мора бити организована и групна активност у којој је учешће свих чланова организације обавезно.

Једино овакав приступ едукацији кадрова може створити кохезивну организацију из које се сутрадан може изродити права партија радничке класе, чији циљ није реформа капиталистичког система или подршка једном капиталисти наспрам другог, већ успостављање радничке контроле над средствима производње и стварање социјалистичке државе.